

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси
та неопублікованими документами
за квітень 2013 року)

У квітні в рамках підготовки до відзначення 200-річчя від дня народження Т. Шевченка, яке відбудеться 9 березня 2014 року, на Черкащині започатковано телевізійний проект „Наш Шевченко”. Ним передбачено декламування віршів поета упродовж року. Розпочали читання режисер С. Проскурня та актори Черкаського академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка. До цієї ж дати та з нагоди 175-річчя визволення Т. Шевченка з кріпацтва у Києві та у Хмельницькому презентовано унікальний проект Фонду М. Томенка „Рідна країна” і видавництва „Веселка” – факсимільне відтворення „Альбому Тараса Шевченка 1841–1843 років”.

Найактуальніші питання відносин держави з церквами та релігійними організаціями було порушено під час зустрічі Президента України В. Ф. Януковича з учасниками щорічного Міжнародного міжконфесійного форуму „Релігія та її значення у політиці для сучасної держави та влади”, яка відбулася 23 квітня. У форумі, який тривав 23–24 квітня у Києві, взяли участь гості з понад 30 країн.

До 27-х роковин аварії на Чорнобильській атомній електростанції, у столиці, зокрема, було організовано: вечір-реквієм, на який було запрошено понад 200 чорнобильців – у Колонній залі Київської міської державної адміністрації; урочисте відкриття архітектурного елемента „Земля” композиції „Прометей” роботи народного художника України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка В. Зноби та його сина – на території Меморіального комплексу „Героям Чорнобиля” у Деснянському районі Києва; культурно-мистецький захід „Чорнобиль: хроніка важких тижнів” з показом однойменного фільму режисера В. Шевченка – у столичному кінотеатрі „Кінопанорама” (організатори заходу – „Українська студія хронікально-

документальних фільмів”, Національний музей „Чорнобиль” та кінотеатр „Кінопанорама”). Розгорнуто виставки: „Ми – Чорнобиль” – в Малій галереї Національного культурно-мистецького та музейного комплексу „Мистецький арсенал”; „День Чорнобильської трагедії” – у Національній парламентській бібліотеці України, „Чорнобиль – пересторога всім прийдешнім поколінням” – у Національній історичній бібліотеці України; „Біль і тривоги Чорнобиля” та „Чорнобиль: трагедія, подвиг, попередження” – у Державній бібліотеці України для юнацтва. З цієї ж нагоди у Вінниці за сприяння громадської міської організації „Союз-Чорнобиль України” видано „Чорнобильську поминальну книгу”. У ній – прізвища ліквідаторів аварії на ЧАЕС із Вінниччини із датами народження та смерті.

З 11 по 13 квітня у Виставковому центрі „КиївЕкспоПлаза” проходив VIII Київський Весняний міжнародний книжковий ярмарок „Медвін: цей дивовижний, фантастичний світ!”, програма якого включала зустрічі з сучасними популярними письменниками, VI спеціалізовану виставку „Медвін: Великодній тиждень рукоділля та хобі”, майстер-класи з батику, вишивки, квілінгу тощо. Також у рамках ярмарку вже вдруге Україна приймала 35-й Європейський конвент фантастики „Єврокон – 2013”, який зібрав гостей з понад 20 країн. На ньому відбулися презентації книжок, автограф-сесії, семінари, майстер-класи, доповіді про фантастику в літературі і кіно, виставка картин художника, учасника „Єврокону – 2006” Д. Кравцова, експозиція фантастичної авторської ляльки та урочиста церемонія нагородження кращих письменника, художника, перекладача, видавця, дебютанта, а також веб-сайту, драматичну постановку і журнал, присвячені фантастиці.

8 квітня у Національному академічному драматичному театрі ім. І. Франка проведено вечір з нагоди 125-річчя від дня народження українського актора і режисера Г. Юри. Для глядачів актори підготували дійство „Життя і сцена”, побудоване на матеріалах з архівів, віднайдених генеральним директором театру М. Захаревичем. Ідея проекту – порушення теми влади і творчої особистості, взаємин керівника театру та колективу. Крім розповідей про життєвий шлях актора і режисера, глядачі побачили уривки з ключових вистав, які ставив Г. Юра і назви яких є в репертуарі театру сьогодні, – „Швейк”, „Украдене щастя”, „Мартин Боруля”, „Весілля Фігаро”.

До 95-річчя від дня народження українського письменника, Героя України, лауреата Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка Олесь Гончара (1918–1995) у виставковому залі головної експозиції Меморіального комплексу „Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років” відбулося відкриття виставки „Історичні постаті ХХ століття: Олесь Гончар”. Її організаторами виступили Міністерство культури України, Меморіальний комплекс „Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945

років”, Національний музей літератури України, Дніпропетровський національний історичний музей ім. Д. І. Яворницького, Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України, Національна спілка письменників України. До створення виставки також долучилися Центральний державний архів громадських об’єднань України та Національна історична бібліотека України. Експозиція включала в себе матеріали про Олесь Гончара та його життєвий шлях, серед яких – документи, рукописи, малюнки, фото, меморіальні речі, книжки, нагороди, вдячні відгуки від читачів, матеріали з родинного архіву. Також у Києві у Національній парламентській бібліотеці України було розгорнуто книжкову виставку „Людина великого серця” та презентовано бібліографічний покажчик „Олесь Гончар”. А на Дніпропетровщині з нагоди річниці з дня народження земляка за підтримки місцевої влади стартувала регіональна кампанія „Дніпропетровщина читає О. Гончара”, якою передбачено проведення з березня по листопад цього року в усіх містах та районах області конференцій, літературних вечорів, конкурсів та читань.

З нагоди 100-річчя з дня смерті українського письменника і громадського діяча М. Коцюбинського у Чернігові, біля його могили на Болдиній горі, відбувся мітинг-реквієм, а в обласному філармонійному центрі фестивалів та концертних програм пройшов літературно-мистецький вечір „М. Коцюбинський: сто літ пам’яті” за участю акторів обласного молодіжного театру, обласного академічного українського музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка та академічного ансамблю пісні і танцю „Сіверські клейноди”. На батьківщину письменника, до Вінниці завітали лауреати мистецької премії „Глодоський скарб-2013” В. Вовк (Бразилія) та Л. Палій (Канада). З ними у залі Вінницького училища культури і мистецтв ім. М. Леонтовича зустрілися лауреати Національної премії України імені Тараса Шевченка М. Слабошпицький і Г. Гусейнов, письменниці С. Майданська та С. Короненко та інші. Побували гості і у садибі-музеї М. Коцюбинського.

Пам’яті українського поета, прозаїка, актора, кінорежисера і сценариста М. Вінграновського (1936–2004) було присвячено мистецьку акцію – „Місяць Миколи Вінграновського”, під час якої у столиці реалізовано: ретроспективний показ фільмів режисера і актора „Берег надії”, „Климко”, „Повість полум’яних літ” та „Тихі береги” – у столичному кінотеатрі „Мегаплекс”; презентацію проекту „Вінграновський повсюди” – у Білому залі Дитячої картинної галереї „Шоколадний будинок” (учасники проекту – публічні особи на власний розсуд обирали листівку з уривком вірша М. Вінграновського і читали його у різноманітних локаціях) та Всеукраїнський конкурс на найвиразніше прочитання поезії М. Вінграновського за участю школярів з 19 міст і селищ

України. В областях було організовано: вуличні читання з ініціативи викладачів та студентів Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника – в Івано-Франківську; вечір, на якому було презентовано книгу пісень композитора Г. Уліцької на слова М. Вінграновського „Заспіваю твоє ім'я” – у Миколаєві тощо.

З нагоди 150-річчя від дня народження видатного вченого зі світовим ім'ям, першого президента Української академії наук В. Вернадського завдяки підтримці Президентського фонду „Україна”, Федерації органічного руху і компанії „АРС” побачив світ тритомник наукових праць вченого. А у Сімферополі біля корпусу Таврійського національного університету відкрито пам'ятник (автор скульптури – заслужений художник України С. Нікітін) та розгорнуто виставку у Кримському науковому центрі, де було представлено близько 100 робіт кримських графіків і живописців, на яких – місця, згадані у щоденниках і працях дослідника, та люди, з якими він спілкувався.

До 60-річчя від дня народження американської співачки українського походження Квітки Цісик у Києві, Львові, Одесі, Івано-Франківську, Луганську, Тернополі та Чернівцях було приурочено прем'єру документального фільму „Квітка. Голос в єдиному екземплярі” (творці – режисери телеканалу „Інтер”). У Волинській обласній науковій бібліотеці ім. Олени Пчілки відбулася музична година. Гості дійства переглянули численні посмертні публікації про співачку та почули її спів. А Тернопільська обласна бібліотека для молоді провела тематичні вечори „Квітка Цісик – українська душа, що розцвіла в Америці”. Їх відвідали учні та студенти училищ і вищих навчальних закладів.

„Світ Чехова: сім'я, суспільство, держава” – такою була тема XXXIV Міжнародної науково-практичної конференції „Чеховські читання в Ялті”, учасників якої з 22 по 25 квітня приймав Будинок-музей А. П. Чехова. У ході її урочистого відкриття було вручено Премію ім. А. Чехова за 2012 рік. Її лауреатами стали письменник К. Вихляєв, головний ландшафтний архітектор Алупкинського палацово-паркового музею-заповідника Ю. Арбатська і почесний громадянин міста А. Мірзоян. Крім того, нагороджено переможців літературного конкурсу „Стислість – сестра таланту”, оформлено тематичну виставку „Чеховська Ялта” тощо.

З 15 по 17 квітня тривав VIII Міжнародний Гумільовський поетичний фестиваль „Коктебельська весна 2013”. У його програмі – поетичний марафон, зустрічі з російськими і кримськими письменниками, виступи виконавців бардівської пісні, показ вистави за п'єсою М. Гумільова „Охота на носорога” артистами молодіжного експериментального театру-студії „Ми” (м. Сімферополь).

З 25 до 27 квітня у Тернополі уже вчетверте відбувся Всеукраїнський фестиваль української книжки „Джура-фест”, який цього року мав додаткову

назву „Великдень книги”. В Українському домі „Перемога” свою продукцію представляли 35 видавництв з Києва, Львова і Дрогобича Львівської області, Івано-Франківська, Ужгорода, Луцька, Кам’янця-Подільського Хмельницької області. Різноманітні заходи відбулися і на інших майданчиках міста – в бібліотеках, літературному музеї, арт-кафе, навчальних закладах, де зокрема, відбулися автограф-сесії письменників та презентації нових творів у різних цікавих форматах.

У рамках підготовки святкування 1025-ї річниці Хрещення Київської Русі у Луцьку презентовано факсимільне видання Луцького Псалтиря, що є унікальною рукописною книгою XIV століття. Разом з факсимільним відтворенням у книзі опубліковано ряд статей, присвячених дослідженню самого рукопису, історичним постатям, які викликали його появу.

У Тернополі з ініціативи міського голови С. Надала у день міста, 15 квітня, другий рік поспіль відзначено тих, хто впродовж року зробив найбільший внесок у розвиток рідного краю, а саме – вручено премію ім. В. Лучаківського у номінаціях „Вклад в історію” та „Майбутнє створюється сьогодні”. Кандидатів на конкурс традиційно пропонували вищі навчальні заклади, засоби масової інформації та громадські організації міста. Серед номінантів премії за внесок в історію міста – архітектор Д. Чепіль, колишній міський голова Б. Левків, краєзнавець і автор книги „Тернопіль у плині літ” Л. Бойцун, публіцист Я. Гулько, краєзнавець В. Стецько. Переможцем у цій номінації став бізнесмен і меценат Т. Демкура.

Гранти голови Рівненської облдержадміністрації та голови Рівненської облради на реалізацію власних проектів цього року отримали: Ю. Ковальчук – на створення аудіокниги для людей із вадами зору; заступник директора Рівненського обласного театру ляльок Р. Микитюк – на втілення своєї ідеї щодо створення студії „Маленький лялькар”, де навчатимуть дітей театральної майстерності; студентка Львівської музичної академії Г. Шпилевська, яка завдяки гранту зможе видати збірку власних прозових творів „Симфонія хаосу”. А 15 працівників культури та мистецтва удостоєні стипендії голів облдержадміністрації та облради. Вони щомісяця упродовж року додатково отримуватимуть щорічну надбавку до зарплати.

ТЕАТРАЛЬНО-КОНЦЕРТНЕ ЖИТТЯ. 27 квітня, напередодні Міжнародного дня танцю, у Києві стартував Міжнародний хореографічний фестиваль-конкурс „Веселкова Терпсихора – 2013”, заснований з ініціативи Національної спілки хореографів України при підтримці Київської міської державної адміністрації. Свято розпочалося фестивальною ходою учасників головною вулицею міста – Хрещатиком. Близько 600 хореографічних ансамблів запропонували на розсуд глядачів і журі танці різних національностей.

Фінішував фестиваль 28 квітня у залі Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського гала-концертом за участю переможців конкурсу та спеціальних гостей – вихованців хореографічної школи при Національному заслуженому академічному ансамблі танцю України імені Павла Вірського та народного хореографічного ансамблю „Сонечко”.

Із 17 по 25 квітня у столиці проходив X Міжнародний конкурс молодих піаністів пам'яті В. Горовиця – у групі „Горовиць-дебют” і молодшій групі. Його учасниками були 83 юних піаністів з 12 країн. Від України у групі „Горовиць-дебют” нагороди отримали: М. Бурдальов і Р. Федюрко (дві перші премії у номінації „А”), У. Пінаєва та М. Шапар (дві других премії у номінації „А”),

Б. Волошин (перша премія у номінації „В”), І. Фіалко (перша премія у номінації „С”), О. Кацалап і В. Меркулов (друга премія у номінації „С”), І. Фіалко та А. Заїка (дві другі премії у номінації „D”), Д. Кравець (третья премія у номінації „D”). У молодшій групі срібною медаллю нагороджено М. Клименка.

Із 22 по 30 квітня Київ приймав учасників II Міжнародного інструментального конкурсу Є. Станковича. Ними стали понад 500 виконавців, які змагалися у двох вікових групах (молодша – до 18 років та старша – від 19 до 32 років) у наступних категоріях: „Духові та ударні інструменти”, „Народні інструменти, ансамблі та оркестри”, „Гра з оркестром”. В останній виступи виконавців супроводжував Державний академічний естрадно-симфонічний оркестр України.

За перемогу у VII Міжнародному конкурсі молодих піаністів ім. С. Прокоф'єва у Донецьку в трьох вікових групах боролися 35 конкурсантів. Першу премію у молодшій групі завоювала наша учасниця У. Пінаєва. Третю премію розділили між собою одразу три учасники: В. Коврига, М. Толстов (обоє з України) і К. Тахтай (Росія). У середній групі перша премія дісталася О. Канке, третя – М. Івашкевич, а друга премія у старшій віковій категорії – А. Шаріній (усі з України). Власницею спеціального призу „Надія” як наймолодша конкурсантка стала також наша учасниця П. Черторигіна. А у спеціальній номінації „За краще виконання твору С. Прокоф'єва” перемогли уже згадані У. Пінаєва (молодша група), М. Івашкевич (середня група) та А. Шаріна (старша група).

19-й рік поспіль в Одесі проходив Міжнародний фестиваль „Два дні, дві ночі нової музики”, участь в якому взяли композитори й виконавці із 17 країн, а фестивальна панорама представила музику 27 країн. Звучали твори К. Штокгаузена, Л. Берію, Е. Вареза, А. Жоліве, П. Булеза. Вперше на фестивалі було представлено розмаїття хорових жанрів – духовні, народні й сучасні акапельні твори. Окремими сторінками програми стали творчі портрети українських композиторів М. Скорика і О. Козаренка.

Шедеври класичної музики, написаної для струнних та духових інструментів, у виконанні відомих музикантів сучасності представив у Дніпропетровську VIII Міжнародний фестиваль музичного мистецтва „Музика без меж”. Традиційно серед заходів фестивалю чільне місце займали творчі зустрічі відомих музикантів з численними шанувальниками класичного музичного мистецтва і з викладачами та студентами Дніпропетровської консерваторії ім. М. Глінки.

З 21 до 27 квітня у Харкові тривав I Міжнародний фестиваль „Kharkiv contemporary”, одним із організаторів якого є головний диригент і директор Харківської обласної філармонії Ю. Янко. У центрі уваги учасників фестивалю була музика композиторів сучасності, зокрема, європейських і українських – Р. Міані, Р. де Джакометті, В. Мужчиль, В. Степурка і В. Рунчака, харківських В. Губаренка, В. Бібіка, Ю. Алжнева і Д. Малога.

2 квітня, у день народження російського композитора С. Рахманінова, у Чернігові завершився Міжнародний фестиваль класичної музики „Сіверські музичні вечори”, присвячений 140-річчю від дня народження композитора.

У Сумах пройшов XX Міжнародний фестиваль органної і камерної музики „Органум”, організований однойменною Асоціацією. У ювілейному фестивалі взяло участь чимало музикантів зі світовим ім'ям, а також й дебютанти. Це – лауреат всеукраїнських і міжнародних конкурсів, сумчанин Д. Семіркас, який демонстрував публіці свою майстерність виконання на фортепіано, а також харківська школярка Є. Марченко, яка грала на арфі.

Ювілейним концертом 27 квітня на сцені Національної опери України 20-річчя творчої діяльності відсвяткували її солісти, заслужені артисти України Петро і Павло Приймаки.

У Національній філармонії України відбувся ряд концертів: „Автографи літопису часу” із нового творчого циклу „Історичні концерти” в рамках VII Міжнародного фестивалю мистецтв „Діалоги культур” та міжнародного концертного проекту „Елітні вечори камерної музики Є. Басалаєвої” (до 100-річчя заснування Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського); до 40-річчя заснування кафедри фольклору, народнопісенного та хорового мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв; до 75-річчя відкриття Дитячої музичної школи № 3 ім. В. Косенка; до 100-річчя від дня народження композитора В. Лютославського та ін.

З 20 по 26 квітня у Києві з ініціативи українського режисера, засновника київського „Театрального клубу” О. Ліпцина проходив Перший Фестиваль Актуального Українського Театру. Його головне завдання – показати маловідомі сторони сучасного українського мистецтва в контексті світового художнього процесу. Партнерами фестивалю виступили Київська міська

державна адміністрація, Французький культурний центр, Київський академічний Молодий театр, Дім освіти та культури „Майстер-клас”, Національний центр театрального мистецтва ім. Леся Курбаса. У програмі фестивалю було показано виставу „Гравці” за М. Гоголем (режисер О. Ліпцин); проект „Мама Маріца” за мотивами оповідання М. Матіос (режисер Є. Худзик, Львів); режисерська робота акторки Т. Плашенко „Нічний Гаспар. Повішений” за п’єсою Л. Александер-Гарретт (Новий драматичний театр на Печерську); постановка з Донецька – „Записки божевільного музиканта” за М. Гоголем; „Ендгейм” за мотивами драми С. Беккета (режисер О. Ліпцин); дитяча вистава „Зоряний хлопчик” за О. Уайльдом в Київському академічному театрі „Колесо” (режисер А. Суханов) та ін. Також у програмі заходу – низка творчих вечорів акторів, режисерів, музикантів і поетів, виставки сценографії та графіки театральних художників, майстер-класи для молодих акторів, демонстрація можливостей комп’ютерних технологій в сучасному театрі.

Театри Києва запросили на прем’єри вистав: Національний академічний драматичний ім. І. Франка – „Чайка” А. Чехова, „Перехресні стежки” І. Франка; Національний академічний російської драми ім. Лесі Українки – „Уявний хворий” за Ж.-Б. Мольєром, „Любовне безумство” за п’єсою Ж.-Б. Реньяра (до 75-річчя від дня народження і 50-річчя творчої діяльності генерального директора і художнього керівника цього театру, народного артиста України Р. Резніковича); муніципальний академічний опери і балету для дітей та юнацтва – „Шевченкові дороги”; академічний „Колесо” – „Приборкання норавливої” за однойменною п’єсою Францобеля; академічний Молодий – „Гоголь-моголь з двох яєць” за п’єсою М. Ердмана „Самогубця”.

У театрах України відбулися прем’єри вистав: у Львівському національному академічному опери та балету ім. С. Крушельницької – опери „Чарівна флейта” В.-А. Моцарта; у Донецькому національному академічному українському музично-драматичному – мюзиклу „Три мушкетери” за О. Дюма; у Тернопільському обласному академічному українському драматичному ім. Т. Г. Шевченка „Одруження Фігаро” за П.-О. Бомарше; у Чернівецькому академічному обласному українському музично-драматичному ім. О. Кобилянської – „Панночка” Н. Садур за повістю „Вій” М. Гоголя.

18-20 квітня на сцені Національного театру російської драми ім. Лесі Українки відбулися гастролі Дніпропетровського академічного театру російської драми ім. М. Горького з виставами „Мир дому твоєму” за мотивами повісті Шолом-Алейхема „Листи Тев’є-молочника”, „На всякого мудреця доволі простоти” за О. Островським, „Афінські вечори” за П. Гладиліним.

До 125-річчя від дня народження російського піаніста й музичного педагога німецького походження Г. Нейгауза на Кіровоградщині, де він

народився, було приурочено: встановлення погруддя перед будівлею музичної школи його імені; святковий концерт, підготовлений учнями та викладачами Кіровоградської музичної школи № 1 ім. Г. Нейгауза за участю камерного оркестру Кіровоградського музичного училища; відкриття Всеукраїнського фестивалю-конкурсу „Нейгаузівські музичні зустрічі” та Міжнародного конкурсу молодих піаністів пам’яті Г. Нейгауза, на який завітало майже 100 музикантів з усієї України, а також із-за кордону; міжнародну науково-практичну конференцію „Г. Нейгауз в контексті світового виконавського мистецтва”.

У Дрогобичі Львівської області вийшла друком нова книга музикознавця С. Грици – „Леся Дичко в житті і творчості”. Видання супроводжено кількома покажчиками – списком творів Л. Дичко, переліком її відзнак та нагород, бібліографією наукових видань та статей про її творчість, іменним покажчиком та анотаціями українською й англійською мовами.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО. 8 квітня на території Національного заповідника „Софія Київська” у приміщенні пам’ятки архітектури XVIII ст. „Брама Заборовського” урочисто відкрито виставку „Бурштинові мозаїки в Софії Київській”. Експозицію було створено в рамках спільного проекту Національного заповідника „Софія Київська” та Міжнародного благодійного фонду „Українська родина” за підтримки Асоціації „Український Бурштиновий Світ”. Представлені мозаїчні панно відтворені сучасними митцями України та Італії з використанням українського бурштину в класичній мозаїчній техніці за мотивами візантійських мозаїк та фресок, що збереглися у Софійському соборі, Михайлівському Золотоверхому соборі та Кирилівській церкві. Це – „Бурштинова Оранта” – відтворений у бурштині мозаїчний образ Оранти (XI ст.), центральної постаті у консі апсиди головного вівтаря Храму Софії Київської, „Дерево Софії” – мозаїчне панно, на якому символи з фресок і мозаїк Храму Софії Київської поєднані у філософській концепції світового „Дерева Життя” та авторська мозаїка „Ангел згортає небо у сувій” за мотивами фрески XII ст., що знаходиться в Кирилівській церкві.

У Міжнародному виставковому центрі на лівому березі експонувалися виставки: V Міжнародний салон „Модна лялька” і VII Міжнародна виставка рукоділля і творчості „Золоті руки майстрів”. Свої роботи на них представили майже 300 талановитих художників, дизайнерів, майстрів з бісероплетіння, вишивки, батика і колекціонерів з України та із-за кордону.

Протягом квітня у Києві також було розгорнуто виставки: у Центральному будинку художника – живопису Г. Кириленко-Бараннікової, живопису М. Яценко; у виставковому залі Національної академії мистецтв України – акварелей А. Чебикіна; у Національному музеї Т. Шевченка –

живопису, графіки та скульптури В. Франчука „Сад любові”, творів Г. Делієва (Одеса); у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва України – художнього текстилю М. Базак; у Музеї книги та друкарства України – графіки С. Якутовича, авторської писанки заслуженого майстра народної творчості України О. Білоус, майстрів народного мистецтва В. Манько, Т. Влененко, Л. Ктіторової та їхніх учнів; у Музеї сучасного мистецтва України – робіт В. Шерешевського „Асорті”; у Центрі сучасного мистецтва „Совіарт” – творів А. Федірка „Супрематична Україна”; у Будинку архітектора – художніх робіт клубу карикатуристів „Архігум”; у Будинку актора – робіт викладачів та студентів Київського державного інституту декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука; у галереях: „АВС-арт” – живопису Ю. Герца

(1931–2012), живопису родини Надєждіних (Кіровоград); „Bottega” – живопису, графіки, об’єктів художників об’єднання „Відкрита група” (Західна Україна), живопису А. Сидоренка; „Ательє Карась” – живопису В. Покиданця „Молоко” (Миколаїв), графіки, живопису В. Ралко; „Дім Миколи” – творів студентів Міжнародного Печерського ліцею; „НЮ АРТ” – робіт В. Цветкової; „P.Art.Com” живопису і графіки М. Трегуба (1943–1984); „Garna Gallery” – живопису І. Денисенка „...Без зайвих слів...”; „Я Галерея” – живопису С. Дегтярова „Прихована рослинність”.

Після дворічної перерви відновила свою роботу одна з найдавніших галерей Києва – „Триптих”. Перший проект відродженої галереї представив скульптуру О. Владимірова і малюнки М. Муравського.

В Ужгороді відкрито сучасну картинну галерею. Першою експозицією галереї стала виставка робіт заслуженого художника України І. Ілька до 75-річчя від дня його народження.

У містах України було розгорнуто виставки: у Львові – творів З. Флінти (1935–1988), робіт Е. Козака до 100-річчя від дня народження; у Харкові – робіт А. Щербакової „В Країні Добрих Надій”; у Сімферополі – графіки В. Соколова до 90-річчя від дня народження; в Одесі – робіт М. Черешні до 75-річчя від дня народження; у Миколаєві – робіт Г. Коптевої „MERSY”.

Відкрито **меморіальні дошки** російському поету і перекладачу С. Липкіну (1911–2003) роботи скульптора О. Князика – в Одесі, державному діячу, журналісту А. Любівичу – у Житомирі та заслуженому діячу мистецтва, театральному художнику С. Данилишину – у Тернополі.

КІНОМИСТЕЦТВО. З 24 по 28 квітня у столиці пройшов II Київський міжнародний фестиваль короткометражних фільмів. За 5 фестивальных днів

глядачі побачили близько 200 короткометражних фільмів, розділених на тематичні блоки. Їх було відібрано з майже 1200 фільмів із понад 80 країн. Окрім конкурсної програми, до якої увійшли 22 стрічки, дві з них українські: „Не менше 50 кілограм” М. Артеменко та „Любов?” П. Левчука, глядачі ознайомилися з ретроспективами і спеціальними проектами. Широко було представлено національне кіно – надбання різних періодів, починаючи від класики короткого метра і закінчуючи авангардними проектами.

23 та 24 квітня у столичному кінотеатрі „Київ” відбулася презентація маловідомих робіт видатних вітчизняних режисерів. Покази відбулися в рамках масштабного проекту „Великі короткі метри”, започаткованого Національним центром О. Довженка та Державним агентством України з питань кіно, що ознайомив глядачів із дебютними короткометражними роботами класиків українського кінематографа. До програми першої серії показів, яка складалася з 2-х блоків, увійшли найкращі дебюти, зняті в Україні протягом 1925–1973 років. Частина стрічок була заборонена і тривалий час лежала на полицях. Серед 16 відібраних картин – роботи О. Довженка („Ягідка кохання”), С. Параджанова („Київські фрески”), В. Греся („Хто помре сьогодні”), Л. Осики („Та, що входить у море”), Р. Балаяна („Злодій”), М. Машенка („Дитина”), Б. Івченка („Антракт”), К. та О. Муратових („Весняний дощ”) та інші. Друга серія показів стартує восени 2013 року та охоплюватиме період з 1975-го по 1990-й рік. Третя серія покаже великі короткі метри незалежної України.

У столичному „Кінопалаці” було представлено короткометражні кінодебюти, зняті за державний кошт: „Не менше 50 кг” М. Артеменко, „Помин” І. Цілик, „Перший крок у хмарах” А. Горлової, „Алкоголічка” Ю. Гонтар. Всі короткометражки – переможці Третього відкритого конкурсу кінопроектів під патронатом Держкіно України.

Івано-Франківський осередок Національної спілки кінематографістів України відзначив 15-ліття. З цієї нагоди в літературно-мистецькій вітальні обласної універсальної наукової бібліотеки ім. І. Франка відбулася зустріч-презентація фільмів спілчан і спілкування з його творчим осередком.

МУЗЕЙНА СПРАВА. У квітні Львівській національній галереї мистецтв наказом Міністерством культури України присвоєно ім'я українського мистецтвознавця, колишнього директора Львівської національної академії мистецтв, академіка Національної академії наук, Героя України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Б. Возницького (1926–2012).

Офіційне оголошення Премії ім. Б. Возницького „За вагомий особистий внесок у розвиток музейної справи” та складу Експертної ради Премії

відбулося 18 квітня у Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі „Мистецький Арсенал”. Засновниками премії стали Національний культурно-мистецький та музейний комплекс „Мистецький Арсенал”, Львівська національна галерея мистецтв та Благодійний фонд „Мистецький Арсенал”. Нагородою відзначатимуть що два роки. Першу премію вручать уже за три місяці – 30 липня.

16 квітня Національний музей Тараса Шевченка, продовжуючи свою роботу з увічнення пам'яті великого українського поета, провів літературно-музичний вечір за мотивами його творів „Не питайте свою долю”. На ньому лауреат міжнародних конкурсів, член Національної ліги композиторів України О. Сінчук (фортепіано, сопілка) та народна артистка України, лауреат премії ім. Лесі Українки Р. Недашківська (режисура, художнє слово) показали моновиставу, до якої увійшли дві поеми Т. Шевченка – „Тополя” й „Причинна”.

На виставці, присвяченій повоєнному голодомору, який пережила Україна в 1946–1947 роках, у Національному музеї „Меморіал пам'яті жертв голодоморів в Україні”, експонувалися численні документи, які тривалий час зберігалися в архівах КДБ.

11 квітня у Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі „Мистецький Арсенал” відкрито виставку „100 шедеврів світової скульптури”, що представила твори 20 знакових для світу митців. Це провідні скульптори кінця ХІХ – першої половини ХХ століття – О. Роден, А. Модільяні,

О. Архипенко, С. Далі, Е. Дега, П. Пікассо та інші. Експонати для виставки надали українські меценати і колекціонери. Переважна їх більшість із власного зібрання мецената та філантропа І. Воронова.

У Київському національному музеї російського мистецтва експонувалися майже 40 картин та малюнків російського художника-реаліста українського походження І. Рєпіна із фондів Київського національного музею російського мистецтва, Національного художнього музею України, Харківського художнього музею, Сумського обласного художнього музею ім. Н. Онацького, Полтавського художнього музею.

Нагоду по-іншому побачити життя інших куточків планети надавала виставка „National Geographic” – 50 видатних фотографій”, яка до 14 квітня працювала у Національному музеї мистецтв ім. Б. та В. Ханенків. Приводом до її відкриття послужило 125-річчя від дня заснування одного з найвідоміших наукових товариств у світі – Національного географічного товариства США, що видає часопис „National Geographic”, а також вихід першого українського номера цього журналу.

До свята Пасхи у Національному центрі ділового та культурного співробітництва „Український дім” було розгорнуто виставку писанок,

рушників та ікон „До Великодня”, а у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва – експозицію писанок „Відгомін століть”. В останньому музеї також відбулася презентація книги-альбому „Український килим. Мистецька династія Саєнків”. У ній – колекція килимів і гобеленів цілої мистецької династії – О. Саєнка (1899–1985), Н. Саєнко і Л. Майданець-Саєнко.

5 квітня у Музеї історії міста Києва відбулося урочисте відкриття виставки проекту розвитку муніципальної колекції творів про столицю „Київ назавжди. Kyiv forever”. Основним завданням проекту є поповнення фондової колекції Музею історії міста Києва найкращими творами сучасних майстрів живопису. З цією метою міська влада звернулася до киян-меценатів, небайдужих до культури та історичної спадщини, з проханням підтримати проект та придбати для музею роботи, тим самим збагативши музейні фонди найдостойнішими полотнами сучасних художників. Вперше за останні 10 років мешканці міста та гості столиці могли побачити невідому музейну фондову колекцію творів живопису провідних київських майстрів радянської доби та картини сучасних київських художників.

„Зробив усе, що міг”, – під такою назвою у Тернопільському обласному державному архіві було відкрито виставку, присвячену 175-річчю з дня народження першого в історії міста бургомистра-українця В. Лучаківського.

Експозицією „Народна ікона XVII–XIX століть” у Музеї волинської ікони (Луцьк) розпочато низку заходів Волинського краєзнавчого музею з відзначення 1025-річчя хрещення Київської Русі. Понад 20 народних ікон представлено і в недавно виданому за державним замовленням альбомі „Музей волинської ікони”.

Колекцію оригінальних живописних плащаниць, виконаних знаними художниками й маловідомими народними майстрами з різних куточків України можна було побачити в Івано-Франківському краєзнавчому музеї. Найстаріша з-поміж 42 представлених робіт датується XVII століттям. Експоновані в музеї плащаниці – полотна з відбитками тіла Христа, котрі, за церковними канонами, використовуються під час богослужіння Великої п'ятниці та Великої суботи перед світлим Воскресінням Христовим, – лише частина колекції отця Ю. Новицького, настоятеля архікафедрального собору Святого Воскресіння Івано-Франківської митрополії УГКЦ.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА. 23 квітня відзначено Всесвітній день книг й авторського права. До цього свята книгозбірні провели різноманітні заходи. Зокрема, у Національній парламентській бібліотеці України було організовано день відкритих дверей, сеанс користування Інтернет-центром, екскурсія по бібліотеці; у Національній бібліотеці для дітей – зустріч із популярними музикантами гурту „ІНДІ” та композитором Р. Квінтою в рамках

Національного проекту „Україна читає дітям”; літературну подорож „Хочу все на світі знати” тощо; у Національній історичній бібліотеці України – книжкову виставку видань із фонду відділу стародрукованих, рідкісних і цінних книг – „Мініатюрний витвір книжкового мистецтва”, колекції літератури іспанською мовою з фонду бібліотеки (захід проводився спільно з Національним музеєм літератури України та Посольством королівства Іспанії в Україні); в Одеській національній науковій бібліотеці ім. М. Горького – лекцію на тему: „Юридичне обґрунтування авторського права” (лектор – провідний бібліограф центру правової інформації бібліотеки О. Байрак, слухачі – студенти історичного факультету Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова), книжкову виставку „Всесвітній день книг і авторського права”.

У Києві, у приміщенні Національної наукової медичної бібліотеки України, презентовано книгу „Я єсмь...” (Іван Марчук) – біографічну повість про художника І. Марчука, яка, містить його фотографії, фрагменти картин, інтерв'ю. Автор видання – журналіст, письменник, редактор часопису „Музейний провулок” О. Климчук. Книжка побачила світ у видавництві „Український письменник”.

„Книга в пошуках читача” – таку акцію вперше провела Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека у Всесвітній день книги та авторського права. Усі відділи працювали просто неба біля бібліотеки. Тут розмістили стенди з найпопулярнішою літературою. Дуже зацікавив відвідувачів стенд із раритетними виданнями. Чимало читачів, а серед них були й студенти, школярі, пенсіонери, отримали безплатні читацькі квитки.

З нагоди Дня пам'яток історії та культури, який щорічно відзначається 18 квітня, Чернівецька муніципальна бібліотека ім. А. Добрянського, що має унікальний фонд з питань архітектури міста, відкрила каталог своїх книжкових надбань у мережі Інтернет. У рамках проекту „Силуети старовинних Чернівців” на сайті бібліотеки створено каталог найновіших книжкових надходжень та зібрання тематичних публікацій з періодичних видань. Каталог стане в нагоді всім, хто займається вивченням, відродженням та популяризацією матеріальної, духовної та культурної спадщини Чернівців, історії міської архітектури, ландшафтного дизайну та пейзажів.

У Житомирській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. О. Ольжича відкрито інклюзивний читальний зал. У ньому встановлено обладнання, яке дає змогу читати людям з вадами зору. На кожному комп'ютері – спеціальне програмне забезпечення, яке зчитує текст і передає інформацію читачеві через навушники, причому прослуховувати її можна як у швидкому, так і в повільному темпі. Таку можливість люди з інвалідністю отримали завдяки програмі „Інтернет для читачів публічних бібліотек”, що реалізується за кошт Посольства США в Україні.

Бібліотеками проведено заходи до: 190-річчя від дня народження російського драматурга О. Островського; 170-річчя від дня народження американського письменника Г. Джеймса; 145-річчя від дня народження французького поета і драматурга Е. Ростана; 130-річчя від дня народження чеського письменника Я. Гашека; 95-річчя від дня народження українського письменника, Героя України, лауреата Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка Олесь Гончара; 80-річчя від дня народження українського літературознавця та фольклориста О. Мишанича.

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО. З 18 по 21 квітня у Тернополі тривав III Міжнародний фестиваль духовної пісні „Я там, де є благословення”. За звання найкращих у ньому змагалися 33 хори і 40 вокальних колективів з різних регіонів України та із-за кордону. Володарем Гран-прі став хор „Відродження” Криворізького музичного училища Дніпропетровської області.

У Сумах понад 200 учасників із 38 міст 7 країн світу зібрав XXV Міжнародний фестиваль авторської пісні та пісенної поезії „Булат”. Протягом 4 днів відбулося 16 концертів, проведено різноманітні конкурси і майстер-класи.

Понад 3500 школярів Сумської області долучилися до проведення Всеукраїнського конкурсу дитячого читання „Найкращий читач України – 2013”. 30 кращих із них вибороли право позмагатися в обласному етапі, що пройшов на базі обласної дитячої бібліотеки ім. М. Островського. До складу журі, яке оцінювало знання і вміння працювати з книжкою, увійшли представники Сумської організації Національної спілки письменників України, бібліотекарі, освітяни. Найкраще з конкурсними завданнями впоралися А. Гребенець із Кролевця та сумчанка А. Бойченко. Вони представлятимуть Сумщину на завершальному, всеукраїнському етапі конкурсу, що відбудеться в середині травня у Львові.

20 квітня у Києві пройшов заключний етап Київського обласного дитячого фестивалю-конкурсу „Дебют” у 10 номінаціях: образотворче мистецтво, хореографія, вокальний спів, народні, струнні щипкові, духові інструменти, фортепіано та ін. Прослуховування відбувалися на базі закладів культури та шкіл мистецтв. Зокрема, оглядовий концерт струнно-щипкових інструментів, в якому взяли участь 55 дитячих оркестрів, відбувся у Броварській школі мистецтв, вокалістів слухали в Ірпені, „духовиків” – у Будинку культури села Іванковичі Васильківського району.

Під час Днів Львова у Сумах було показано вуличну виставу духовного театру „Воскресіння” „Глорія”, а сумські школи отримали в подарунок 60 книг львівських видавництв.

У Черкасах запрацював мистецький проект „Портретна галерея – 2013. Дитяча версія”, присвячений Року дитячої творчості. Учасники дійства малюють свої автопортрети, які згодом надрукують у „Книзі дитячих портретів”. Департамент освіти Черкаської міськради планує завершити проект до 1 червня – Міжнародного дня захисту дітей.

У рамках традиційного вже 40-го міського свята „Гуморина” в Одесі відбулися: фестиваль „Комедіада” за участю клоунів з 12 країн (представництво гумору очолював президент Міжнародного фестивалю клоунів і мімів, народний артист України Г. Делієв); міжнародний фестиваль майстрів шаржу під девізом „Щоб позбутися стресу, приїдь на шарж в Одесу!”; перший в історії „Гуморини” конкурс живих скульптур; традиційне відкриття нової скульптури у дворику літературного музею, яка називається „Срібне століття” та зображує поетес М. Цветаєву та А. Ахматову, одягнених у вбрання давньоєгипетських

жінок, які сидять на постаменті в оточенні леопардів (автор проекту пам'ятника і всього саду скульптур – Л. Ліптуга, скульптор – О. Черноіванов).

Експонувалися виставки самодіяльних митців: у Національному центрі народної культури „Музей Івана Гончара” – дитячих робіт Центру „Мамаї” (с. Хотів, Києво-Святошинський район); у Рівному – творчих робіт учасників I Всеукраїнського художнього конкурсу серед учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів на тему „Доля радянських військовополонених, в'язнів концтаборів та гетто в малюнках школярів”; у Дніпропетровську – дитячих робіт декоративно-прикладного мистецтва і традиційних промислів „З Україною в серці”; у м. Коломиї Івано-Франківської області – іграшок О. Сойки та О. Когут та ін.

Матеріал підготувала

Наймушина Ю. М.,
редактор відділу наукового
аналізу і узагальнення інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування *І. Г. Піленко*

Підписано до друку 27.05.2013. Обл.-вид. арк. 1,0. Б/т. Зам. 52. Безплатно

Ротапринт НПБ України, Київ–1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12